

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 280/06-41

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. októbra 2006 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Štefana Ogurčáka prerokoval prijatú sťažnosť I. M. a J. M., obaja bytom K., zastúpených advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 783/95 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 783/95 p o r u š i l právo I. M. a J. M., aby sa ich vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a ich právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 783/95 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. I. M. a J. M. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie každému v sume po 80 000 Sk (slovom osemdesiat' tisíc slovenských korún), ktoré im je Okresný súd Košice II p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. I. M. a J. M. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 16 765 Sk (slovom šesťnásťtisíc sedemstošesťdesiatpäť slovenských korún), ktoré je Okresný súd Košice II p o v i n n ý vyplatiť na účet ich advokátky JUDr. I. R., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením zo 14. septembra 2006 č. k. I. ÚS 280/06-16 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť I. M. (ďalej aj „sťažovateľka“) a J. M. (ďalej aj „sťažovateľ“ alebo spolu tiež „sťažovatelia“) obaja bytom K., ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 783/95 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

1.1 Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že: *«Na bývalom Obvodnom súde Košice 2, v súčasnosti na Okresnom súde Košice II sa vedie pod sp. zn. 15 C 783/95 konanie o určenie vlastníckeho práva odo dňa 8. 6. 1995. Žalobu podala žalobkyňa K. H. proti žalovaným Š. T., I. M. a A. D. Doposiaľ toto konanie nie je právoplatne skončené. (...)*

Dňa 3. 10. 2005 podali sťažovatelia prostredníctvom svojej právnej zástupkyne sťažnosť na priet'ahy v konaní predsedovi súdu.

Ako vyplýva z obsahu listu predsedu Okresného súdu Košice II sp. zn. Spr. 23167/05 zo dňa 12. 10. 2005, sám predseda okresného súdu skonštatoval:

„Návrh v danej veci bol súdu doručený 8. 6. 1995 a súdny poplatok bol zaplatený na základe výzvy súdu zo dňa 28. 6. 1996.

Od uvedenej doby k určitým prieťahom skutočne došlo.“ (...).

Z doposiaľ uvedených skutočností (...) vyplýva podľa názoru sťažovateľov nepochybne, že v konaní vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 15 C 783/95, ktorého sú účastníkmi konania, dochádza k prieťahom.

Návrh na začatie konania podala žalobkyňa ešte dňa 8. 6. 1995 a v súčasnosti, ani po 11 rokoch a 3 mesiacoch nie je právoplatne skončené, dokonca vo veci nebolo súdom vydané ani jediné meritórne rozhodnutie.

K prieťahom v konaní dochádzalo vo viacerých obdobiach (...).

Vec je súčasťou štandardnej agendy všeobecných súdov. Podľa názoru sťažovateľov, nie je právne ani skutkovo zložitá. Vo veci okrem vypočutia účastníkov a svedkov, nebolo vykonávané žiadne ďalšie dokazovanie, ktoré by svojou časovou náročnosťou čo i len čiastočne odôvodnilo dĺžku konania. Vo veci nebolo potrebné nariadiť, ani nebolo nariadené žiadne znalecké dokazovanie.

Sťažovatelia sa nedomnievajú, že by svojím postupom prispeli k neprimeranej dĺžke konania alebo zapríčinili vznik zbytočných prieťahov v ňom. (...)

Je nesporné, že v predmetnom konaní zavinením súdu vznikali a vznikajú zbytočné prieťahy a konanie trvá neprimerane dlho.

Neskončenie konania, stav právnej neistoty pre sťažovateľov v takej dôležitej veci ako je určenie vlastníckeho práva zasahuje veľmi hlboko a negatívne do života sťažovateľov. U sťažovateľov vznikol pocit, že súd v predmetnom konaní nemá snahu dospieť k vecne správne a teda právoplatnému rozhodnutiu, ktorým by definitívne boli usporiadané vzťahy sťažovateľov.

Sťažovatelia považujú za primerané, aby im z uvedeného dôvodu bolo priznané primerané finančné zadosťučinenie vo výške 180.000,- Sk pre každého zvlášť.»

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd vo veci vydal takýto nález:

„Právo sťažovateľky I. M. na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov zakotvené v článku 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zakotvené v článku 6 ods. 1 vety prvej Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení

protokolov č. 3, 5 a 8 bolo postupom Okresného súdu Košice II vo veci vedenej pod sp. zn. 15 C 783/95, porušené.

Právo sťažovateľa J. M. na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov zakotvené v článku 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zakotvené v článku 6 ods. 1 vety prvej Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov č. 3, 5 a 8 bolo postupom Okresného súdu Košice II vo veci vedenej pod sp. zn. 15 C 783/95, porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Okresnému súdu Košice II pokračovať v porušovaní namietaných práv sťažovateľov.

Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje, aby Okresný súd Košice II konal vo veci vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 15 C 783/95 bez prieťahov.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke v 1. rade finančné zadosťučinenie vo výške 180.000,- Sk.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi v 2. rade finančné zadosťučinenie vo výške 180.000,- Sk.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľke v 1. rade všetky trovy tohto konania.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľovi v 2. rade všetky trovy tohto konania.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom JUDr. V. K., listom z 26. septembra 2006 sp. zn. 1SprV 431/06 a právna zástupkyňa sťažovateľov stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 3. októbra 2006.

2.1 Predseda okresného súdu okrem prehľadu procesných úkonov v napadnutom konaní uviedol najmä, že:

„(...) Z chronológie vykonaných úkonov, (...) je zrejmé, že v určitých obdobiach došlo v danom konaní k prieťahom. Uvedená situácia však bola spôsobená predovšetkým objektívnymi dôvodmi, a to procesnými prekážkami spočívajúcimi v úmrtí dvoch účastníkov konania, ako aj skutkovou obtiažnosťou sporu, v ktorom bolo potrebné vypočúť niekoľkých svedkov a zabezpečiť listiny.

Považujem za potrebné tiež konštatovať, že po podaní sťažnosti v októbri 2005 sú vo veci vykonávané úkony a vytyčované pojednávania, nie je teda zrejmé, z akého dôvodu

bola podaná ústavná sťažnosť, a to navyše v čase (4. 9. 2006), keď si sťažovatelia i ich právna zástupkyňa prevzali predvolania na ďalšie pojednávanie.

Oznamujem Vám, že na konaní ústneho pojednávania netrvám a súhlasím s upustením od neho.“

2.2 Právna zástupkyňa sťažovateľov v reakcii na uvedené vyjadrenie predsedu okresného súdu uviedla, že:

«Vo veci sp. zn. I. ÚS 280/06 na základe výzvy Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 280/06 zo dňa 2. 10. 2006, doručenej mi dňa 3. 10. 2006 oznamujem týmto, že sťažovatelia netrvajú na ústnom pojednávaní v tejto veci a súhlasia s tým, aby ústavný súd od ústneho pojednávania upustil.

K vyjadreniu Okresného súdu Košice II zaujímajú sťažovatelia toto stanovisko:

Aj z predmetného vyjadrenia je zrejmé, že v konaní, ktorého sú sťažovatelia účastníkmi a ktoré začalo na Okresnom súde Košice II dňa 8. 6. 1995, teda pred 11 rokmi a 4 mesiacmi, doposiaľ v ňom nebolo meritórne rozhodnuté, dochádza k zbytočným prietahom a konanie trvá neprimerane dlho zavinením súdu.

Z chronológie postupu konania vyplýva, že v postupe súdu v predmetnom konaní možno jednoznačne určiť viacero obdobia nečinnosti, ktoré v niektorých prípadoch trvali niekoľko mesiacov, v iných niekoľko rokov.

Pokiaľ súd na obhajobu svojho postupu uvádza, že obdobia nečinnosti boli spôsobené procesnou situáciou v konaní, potom treba povedať, že súd nijako nezdôvodnil, prečo taký jednoduchý úkon, ako je výzva na zaplatenie súdneho poplatku adresovaný pôvodnej žalobkyni zabral súdu viac než rok. Aj ďalšie úkony v konaní, napríklad zisťovanie okruhu účastníkov u notárov - súdnych komisárov, trvalo v tomto konaní neprimerane a nepochopiteľne dlho. Najzreteľnejším príkladom je obdobie medzi 11. 9. 2002, kedy malo byť vo veci uskutočnené pojednávanie a 20. 1. 2006. V tomto období troch rokov a 4 mesiacov sa neuskutočnilo žiadne pojednávanie a súd zisťoval dvakrát u príslušných notárov stav dedičského konania. Sťažovatelia považujú za potrebné zdôrazniť, že Občiansky súdny poriadok presne ustanovuje postup súdu v prípade úmrtia účastníka. Poukazovanie súdu na to, že tieto okolnosti spôsobili prietahy v konaní, je irelevantné.

Sťažovatelia považujú za potrebné zareagovať na tú časť vyjadrenia, v ktorej súd

tvrdí, že od podania sťažnosti na prieťahy v danom konaní dňa 3. 10. 2005, sú vo veci vykonávané úkony a vytyčované pojednávania a nie je mu teda zrejmé, z akého dôvodu bola podaná ústavná sťažnosť.

Je pravdou, že v čase od podania sťažnosti predsedovi súdu bolo vo veci nariadených 5 pojednávanií a jeden výsluch účastníka mimo pojednávania. Tieto pojednávania však nemožno považovať za úkony smerujúce k rozhodnutiu a právoplatnému skončeniu veci. Ako vyplýva zo samotného vyjadrenia, pojednávanie nariadené na deň 26. 5. 2006 sa neuskutočnilo z dôvodu, že nebola doručená správa z katastra nevyhnutná pre ďalšie pokračovanie v konaní. Je nesporné, že táto správa nemohla byť žiadaná skôr ako po pojednávanií konanom dňa 10. 5. 2006, teda súd odročoval pojednávanie na termín dva týždne, pričom mu muselo byť zrejmé, že v uvedenej lehote má vypracovať, odoslať a dostať správu z iného orgánu.

Ďalšie pojednávania mali byť uskutočnené dňa 29. 6. 2006 a 14. 7. 2006. Obidve boli zrušené, pričom je podstatné, podľa názoru sťažovateľov, že pojednávanie odročené na deň 14. 7. 2006 bolo odročené z dôvodu nutnosti rozhodnúť o zmene návrhu. Keďže zmena návrhu bola obsiahnutá v podaní navrhovateľa zo dňa 24. 5. 2006, je zrejmé, že z rovnakého dôvodu sa nemohlo uskutočniť ani pojednávanie dňa 26. 5. 2006, ani pojednávanie dňa 29. 6. 2006. Znamená to teda, že všetky tri pojednávania boli nariadené zmaťočne, a nemohli sa podľa názoru súdu uskutočniť pre prekážku, ktorú súd odstránil až 23. 8. 2006, keď o zmene návrhu rozhodol.

V konečnom dôsledku však sťažovatelia nesúhlasia s názorom súdu, že pojednávanie dňa 14. 7. 2006 nebolo možné uskutočniť, preto, že nebolo rozhodnuté o zmene návrhu. Uznesenie o tom, či sa pripúšťa alebo nepripúšťa zmena návrhu, je uznesením voči ktorému odvolanie nie je prípustné, teda možno takýmto uznesením rozhodnúť aj na pojednávanií. Súdu teda v skutočnosti nič nebránilo, aby prinajmenšom pojednávanie nariadené na deň 14. 7. 2006 vykonal.

Je teda zrejmé, že ani v čase po podaní sťažnosti, činnosť súdu v predmetnom konaní nie je efektívna, je zmätená a nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľov.

Sťažovatelia podotýkajú, že je pravdou, že v uvedenom období požiadali súd dvakrát o zmenu termínov nariadených úkonov, ale tento ich postup neprispel k predĺženiu konania, keďže úkony o ktorých odročenie žiadali, súd vykonal v iných termínoch a to 7, resp. 16 dní

neskôr ako boli stanovené.

Sťažovatelia sa nestotožňujú ani s názorom súdu, že ide o skutkovo zložitú vec. Výsluchy svedkov a zabezpečovanie listín sú štandardným dôkaznými prostriedkami a sťažovatelia si nie sú celkom istý akú vec Okresný súd Košice II považoval za skutkovo jednoduchú, keď vec, v ktorej sú oni účastníkmi, považuje za skutkovo zložitú.

Vzhľadom na to si sťažovatelia uplatňujú náhradu trov konania a žiadajú, aby im ústavný súd priznal náhradu trov konania vo výške 16.766,- Sk (...).»

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný relevantný priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 15 C 783/95:

Dňa 8. júna 1995 podala K. H., K. (ďalej aj „žalobkyňa“), bývalému Obvodnému súdu Košice 2 žalobný návrh „o určenie vlastníckeho práva“ proti 1. Š. T., K., 2. I. M. - sťažovateľky a 3. A. D., Ž. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 15 C 783/95.

Dňa 9. augusta 1995 súd doručil žalobu na vyjadrenie žalovaným a súčasne vyzval žalobkyňu, aby do 15 dní predložila potvrdenie z Pozemkového úradu ohľadne BPEJ sporného pozemku.

Dňa 17. augusta 1995 právny zástupca žalobkyne doručil súdu znalecký posudok Ing. F., ktorým bola hodnota sporného pozemku stanovená na 3 662 Sk.

Dňa 23. augusta 1995 sa sťažovateľka vyjadrila k žalobe a doručila súdu listinné dôkazy.

Dňa 30. augusta 1995 doručila súdu svoje stanovisko k žalobe žalovaná v 3. rade.

Dňa 31. augusta 1995 sa k žalobe vyjadril žalovaný v 1. rade.

Dňa 12. júna 1996 súd vyzval žalobkyňu na zaplatenie súdneho poplatku a zaslal jej rovnopisy vyjadrení žalovaných s tým, aby sa k nim v lehote 10 dní vyjadrila a oznámila súdu, či trvá na podanom návrhu.

Dňa 28. júna 1996 žalobkyňa zaplatila súdny poplatok a doručila súdu svoje stanovisko k vyjadreniu sťažovateľky.

Dňa 25. júla 1997 súd požiadal Okresný úrad K., odbor katastrálny (ďalej aj „katastrálny úrad“) o zaslanie výpisu z katastra nehnuteľností ohľadom sporných nehnuteľností.

Dňa 11. septembra 1997 katastrálny úrad oznámil okresnému súdu, že ním identifikovaný geometrický plán v katastri nehnuteľností nie je zaevidovaný a súčasne doručil súdu list vlastníctva č. 1061 kat. úz. Š.

Dňa 9. novembra 1997 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 5. december 1997.

Dňa 5. decembra 1997 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom súd pripustil do konania žalovaného v 4. rade J. M. - sťažovateľa. Pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že žalobkyni bola uložená povinnosť doručiť žalobu sťažovateľovi a tiež predložiť súdu aktualizovanú identifikáciu parciel a geometrický plán.

Dňa 8. decembra 1997 právny zástupca žalobkyne doručil súdu jeden exemplár žaloby určenej pre sťažovateľa.

Dňa 17. decembra 1997 sťažovatelia doručili súdu svoje podanie označené ako „*odvolanie*“.

Dňa 30. septembra 1999 zákonná sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn pripojiť spis sp. zn. 14 C 1077/97 a v „D“-kancelárii zistiť, či žalobkyňa zomrela a či je po nej vedené dedičské konanie, resp. kto sú jej dedičia.

Dňa 5. októbra 1999 bol v spise zaznamenaný úradný záznam: „(...) v kancelárii D bolo zistené, že žalobkyňa sa nenachádza v evidencii zosnulých v rokoch 1997, 98 a 99“.

Dňa 20. októbra 1999 sudkyňa nariadila pojednávanie na 17. december 1999.

Dňa 17. decembra 1999 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že žalobkyni bolo uložené do 10. januára 2000 doručiť súdu aktualizovaný geometrický plán k spornej parcele a zámennú zmluvu z 27. apríla 1954.

Dňa 18. januára 2000 zákonná sudkyňa po konštatovaní, že súdu nebol doručený aktualizovaný geometrický plán, úpravou dala kancelárii pokyn dať spis na lehotu ešte do 31. januára 2000.

Dňa 3. apríla 2000 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn vyzvať žalovaného v 1. rade, aby doručil súdu potvrdenie od ošetrojúcej lekárky, či je spôsobilý dostaviť sa pred súd a vypovedať ako účastník konania; tiež aby oznámil meno ošetrojúcej lekárky a deň, kedy je možné ho prísť vypočuť do miesta jeho bydliska; pripojiť spis tamojšieho súdu sp. zn. 14 C 1077/97; vyzvať žalobkyňu pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty, aby doručila aktualizovaný geometrický plán a zámennú zmluvu, ktoré mali doručiť už do 10. januára 2000.

Dňa 14. apríla 2000 právny zástupca žalobkyne zaslal súdu žiadanú zámennú zmluvu a oznámil, že aktualizovaný geometrický plán bude doručený, akonáhle bude vyhotovený.

Dňa 12. mája 2000 právny zástupca žalobkyne doručil súdu aktualizovaný geometrický plán. Toho istého dňa žalovaný v 1. rade oznámil súdu meno svojej ošetrojúcej lekárky a súčasne oznámil, že súd ho v mieste jeho bydliska môže vypočuť kedykoľvek.

Dňa 4. septembra 2000 sudkyňa úpravou dala kancelárii zistiť, či žalovaný v 1. rade má telefón a dala pokyn, dohodnúť termín výsluchu na jeho adrese.

Dňa 13. septembra 2000 bol spísaný úradný záznam o telefonickom kontakte so žalovaným v 1. rade.

Dňa 19. septembra 2000 bol spísaný úradný záznam o tom, že žalovanému v 1. rade, právnenému zástupcovi žalobkyne a právnej zástupkyňi sťažovateľov bolo telefonicky oznámené, že výsluch žalovaného v 1. rade sa uskutoční 25. septembra 2000. Táto skutočnosť mala byť oznámená účastníkom konania aj písomne.

Dňa 25. septembra 2000 sa v mieste bydliska žalovaného v 1. rade uskutočnil jeho výsluch.

Dňa 9. januára 2001 zákonná sudkyňa nariadila pojednávanie na 9. február 2001.

Dňa 9. februára 2001 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom vypočutia A. P.

Dňa 17. januára 2002 bol zaznamenaný nasledovný úradný záznam: „(...) *vec vedená pod sp. zn. 14 C 1077/97 nie je skončená. Nie je rozhodnuté o späťvzatí*“.

Dňa 10. júna 2002 sudkyňa úpravou dala kancelárii pokyn pripojiť spis sp. zn. 14 C 1077/97 na nahliadnutie.

Dňa 11. júna 2002 sudkyňa nariadila pojednávanie na 11. september 2002, pričom kancelárii uložila pripojiť spis sp. zn. 14 C 1077/97.

Dňa 23. júla 2002 právna zástupkyňa sťažovateľov požiadala súd o vypočutie A. P. v mieste jej bydliska vzhľadom na jej vek a zdravotný stav.

Dňa 9. septembra 2002 právna zástupkyňa sťažovateľov požiadala súd o odročenie nariadeného pojednávania z dôvodu kolízie termínov pojednávanií.

Dňa 10. septembra 2002 konajúca sudkyňa zaslala účastníkom telegram, ktorým im oznámila, že vzhľadom na žiadosť právnej zástupkyne sťažovateľov pojednávanie nariadené na 11. september 2002 sa neuskutoční.

Dňa 10. septembra 2002 právna zástupkyňa sťažovateľov oznámila súdu, že žalovaný v 1. rade - Š. T. v auguste 2002 zomrel.

Dňa 17. septembra 2002 bol pracovníčkou kancelárie spísaný úradný záznam: „(...) spis po nebohom Š. T. sa vedie pod č. 40 D 871/02 a nachádza sa u notárky JUDr. P.“

Dňa 17. septembra 2002 súd požiadal JUDr. P. o oznámenie okruhu dedičov po neb. Š. T.

Dňa 11. októbra 2002 JUDr. P. oznámila súdu, že po neb. Š. T. zo zákona prichádzajú do úvahy ako dedičia H. P., rod. T. - dcéra, a R. T., rod. S. - manželka.

Dňa 13. marca 2003 bol v spise zaznamenaný úradný záznam: „(...) spis zn. 40 D 1148/02 (poručiteľka K. H.) je od 30. októbra 2002 u poverenej JUDr. K.. A. P. nie je v evidencii dedičského konania.“

Dňa 12. mája 2003 sudkyňa úpravou dala kancelárii pokyn pripojiť „D“-spisy okresného súdu sp. zn. 40 D 871/02 a sp. zn. 40 D 1148/02 a ak ich nie je možné pripojiť, nariadila požiadať notársky úrad JUDr. K., aby oznámila okruh dedičov po neb. K. H. a opakovane uložila tiež pripojiť spis sp. zn. 14 C 1077/97.

Dňa 6. júna 2003 súd vyzval JUDr. K., aby v lehote 7 dní oznámila okruh dedičov po neb. K. H.

Dňa 13. júna 2003 JUDr. K. oznámila súdu, že po poručiteľke K. H. prichádzajú do úvahy ako dedičia zo zákona: J. K., P. K. a M. S.

Dňa 25. novembra 2003 sudkyňa úpravou dala kancelárii pokyn zistiť, či už skončilo dedičské konanie po neb. žalobkyni, a nariadila pripojiť vzťahujúci sa dedičský spis.

Dňa 5. novembra 2003 úradným záznamom bolo konštatované, že konanie po neb. žalobkyni, vedené pod sp. zn. 40 D 1148/02 je skončené. Spis bol vyžiadaný z dedičskej kancelárie.

Dňa 3. decembra 2003 bol predmetný dedičský spis znova žiadaný.

Dňa 10. decembra 2003 bol sp. zn. 40 D 1148/02 pripojený.

Dňa 30. januára 2004 okresný súd vyzval J. K. ako dediča po poručiťke K. H., aby v lehote 7 dní oznámil súdu, či trvá na podanej žalobe.

Dňa 9. marca 2004 právny zástupca pôvodnej žalobkyne oznámil súdu, že dedičom po neb. K. H. nie je J. K., ale P. K. a priložil o tom osvedčenie o dedičstve sp. zn. 40 D 1148/2002.

Dňa 1. apríla 2004 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn vylúčiť vyžiadaný spis zn. 40 D 1148/02; rozhodnutie o dedičstve vo fotokópii založiť do spisu; zistiť v „D“ kancelárii, či sa nevedie dedičské konanie po A. P.

Dňa 6. apríla 2004 bol spísaný úradný záznam: *„A. P. sa v menoslove dedičskej kancelárie nenachádza.“*

Dňa 11. mája 2005 sudkyňa úpravou dala kancelárii pokyn pripojiť spis zn. 14 C 1077/97; pripojiť spis zn. 40 D 1148/02; lustrovať v „D“ - kancelárii, či sa A. P. nenachádza v menoslove.

Dňa 25. mája 2005 bol sudkyňou spísaný úradný záznam, podľa ktorého právneho zástupcu pôvodnej žalobkyne JUDr. J. M. *„(...) pri osobnom stretnutí vyzvala na oznámenie, či zastupuje navrhovateľa a navrhnúť ďalší postup“.*

Dňa 20. júla 2005 JUDr. J. M. oznámil súdu, že právny nástupca po žalobkyni trvá na podanej žalobe a požiadal o nariadenie pojednávania vo veci.

Dňa 27. septembra 2005 bol v spise zaznamenaný tento úradný záznam: *„(...) z pripojeného spisu 14 C 1077/97 bolo zistené, že v tomto konaní nebola vypočutá svedkyňa A. P., z návrhu na zastavenie konania nie je uvedený dôvod späťvzatia. 27. septembra 2005 bolo z kancelárie JUDr. R. telefonicky zistené, že A. P. zomrela.“*

Dňa 28. septembra 2005 právna zástupkyňa sťažovateľov oznámila súdu, že na vypočutí svedkyne A. P., ktorú navrhli sťažovatelia vypočuť 9. februára 2001, už netrávajú, pretože táto 24. januára 2004 zomrela.

Dňa 3. októbra 2005 sudkyňa úpravou dala kancelárii pokyn zistiť, či bolo právoplatne skončené dedičské konanie po A. P. Podľa zistenia kancelárie konanie bolo vedené pod sp. zn. 39 D 78/2004 a bolo právoplatne skončené 29. mája 2004.

Dňa 20. októbra 2005 sudkyňa úpravou dala kancelárii pokyn pripojiť spis po neb. Š. T. sp. zn. 40 D 871/02; vrátiť spis zn. 39 D 78/04 - neb. P., z tohto spisu ofotiť prejav I. M. a F. P. a spolu s osvedčením o dedičstve založiť do spisu. Spis potom predložiť vyššiemu súdnemu úradníkovi, aby podľa počtu dedičov po neb. T. vyzval právneho zástupcu žalobcu na predloženie rovnopisu návrhu na začatie konania.

Dňa 24. októbra 2005 bol spísaný tento úradný záznam: „(...) vo veci spis zn. 40 D 871/02 prebieha dedičské konanie - dodatočné, nie je možné pripojiť, lebo bude zaslaný k notárovi. Zo spisu zn. 40 D 871/02 bola prefotená zápisnica o predbežnom vyšetrení a uznesenie o zastavení konania.“

Dňa 24. októbra 2005 súd vyzval právneho zástupcu žalobcu na doloženie dvoch rovnopisov žaloby.

Dňa 28. októbra 2005 právny zástupca žalobcu požiadal o určenie termínu pojednávania a súčasne navrhol vykonať ďalšie dokazovanie.

Dňa 9. novembra 2005 právny zástupca žalobcu doručil súdu rovnopisy žaloby.

Dňa 1. decembra 2005 sudkyňa nariadila pojednávanie na 20. január 2006.

Dňa 19. januára 2006 svedkyne R. T. a H. P. ospravedlnili svoju neúčast' na nariadenom pojednávaní.

Dňa 18. januára 2006 H. P. poverila svojím zastupovaním manžela F. P.

Dňa 20. januára 2006 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že účastníci budú vyrozumení o termíne výsluchu žalovanej v 1. rade R. T. na jej domácej adrese.

Dňa 26. januára 2006 sudkyňa úpravou dala kancelárii pokyn zistiť telefonický kontakt na R. T., následne zistiť, kedy je možné dostaviť sa ku nej za účelom jej výsluchu, tiež zistiť, či aj H. P. bude možné vypočuť, a na akej adrese.

Dňa 6. februára 2006 bol spísaný úradný záznam o tom, že 13. februára 2006 bude možný výsluch R. T. a H. P. V ten istý deň bol termín konania výsluchov oznámený účastníkom konania.

Dňa 9. februára 2006 právna zástupkyňa sťažovateľov požiadala o odročenie nariadených výsluchov z dôvodu kolízie jej termínov.

Dňa 9. februára 2006 bol stanovený nový termín výsluchov na 20. február 2006.

Dňa 20. februára 2006 bola spísaná zápisnica o výsluchu R. T. a H. P.

Dňa 11. marca 2006 sudkyňa nariadila pojednávanie na 19. apríl 2006. Kancelárii súdu dala pokyn pripojiť rozsudok bývalého ľudového súdu v Košiciach zn. 2 T 271/1953.

Dňa 31. marca 2006 kancelária konštatovala, že spis zn. 2 T 271/1953 sa v archíve nenachádza.

Dňa 22. marca 2006 právna zástupkyňa sťažovateľov požiadala o odročenie pojednávania nariadeného na 19. apríl 2006.

Dňa 27. marca 2006 sudkyňa úpravou dala kancelárii pokyn zistiť v „D“ - kancelárii, či zomrela žalovaná v 1. rade a či je známy okruh jej dedičov. Ak nebude známy okruh dedičov, nech sú upovedomí účastníci konania, že pojednávanie nariadené na 19. apríl 2006 sa ruší.

Dňa 28. marca 2006 úradný záznam: „(...) bolo zistené, že R. T. nezomrela“.

Dňa 29. marca 2006 sudkyňa nariadila na žiadosť žalovaných v 3. a 4. rade prerociť pojednávanie na 10. máj 2006.

Dňa 10. mája 2006 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 26. máj 2006 s tým, že okresný súd si vyžiada správu z katastrálneho úradu, právny zástupca žalobcu doručí aktuálny výpis z LV a žalovaným v 3. a 4. rade súd uložil predložiť druhú stranu výpisu z katastra nehnuteľností z 15. februára 2006.

Dňa 12. mája 2006 súd požiadal katastrálny úrad o zaslanie listinných dôkazov.

Dňa 15. mája 2006 právna zástupkyňa sťažovateľov doručila súdu výpis z LV č. 1061 kat. úz. Š.

Dňa 24. mája 2006 právny zástupca žalobcu upresnil petit žaloby.

Dňa 25. mája 2006 právna zástupkyňa sťažovateľov navrhla, aby súd vykonal dokazovanie pripojením spisu zn. 14 C 1077/97.

Dňa 25. mája 2006 doručila súdu svoje podanie žalovaná v 1. rade.

Dňa 25. mája 2006 bol spísaný úradný záznam: „(...) *právnym zástupcom účastníkov bolo oznámené, že vzhľadom na to, že dosiaľ nedošla správa z katastra, termín pojednávania určený na 26. máj 2006 sa mení na 29. jún 2006.*“

Dňa 5. júna 2006 súd urgoval zaslanie listín z katastrálneho úradu.

Dňa 6. júna 2006 katastrálny úrad doručil súdu žiadané informácie a listinné dôkazy.

Dňa 14. júna 2006 doručili súdu svoje podanie žalované v 1. a 2. rade.

Dňa 27. júna 2006 pojednávanie nariadené na 29. jún 2006 bolo odročené na 14. júl 2006.

Dňa 28. júna 2006 právna zástupkyňa sťažovateľov ospravedlnila neúčast' na pojednávaní nariadenom na 29. jún 2006.

Dňa 13. júla 2006 ospravedlnili neúčast' na nariadenom pojednávaní aj R. T. a H. P. z dôvodu zlého zdravotného stavu.

Dňa 13. júla 2006 sudkyňa úpravou dala kancelárii pokyn pripojiť listiny: č. d. 7901 z 27. júna 1936 a č. d. 683 z 13. apríla 1956.

Dňa 14. júla 2006 sudkyňa zrušila termín pojednávania nariadeného na 14. júl 2006 z dôvodu, že je potrebné rozhodnúť o zmene žalobného návrhu.

Dňa 14. júla 2006 kancelária súdu zistila, že žiadané listiny sú archivované na katastrálnom úrade na Južnej triede.

Dňa 18. júla 2006 súd požiadal katastrálny úrad o zapožičanie spisov.

Dňa 8. augusta 2006 katastrálny úrad oznámil súdu, že jeho požiadavku odstúpil Štátnemu archívu v K.

Dňa 14. augusta 2006 boli zo Štátneho archívu v K. doručené kópie žiadaných písomností.

Dňa 23. augusta 2006 súd uznesením č. k. 15 C 783/95-220 rozhodol o pripustení zmeny žalobného návrhu.

Dňa 24. augusta 2006 sudkyňa nariadila pojednávanie na 25. október 2006 a dala kancelárii pokyn, aby uznesenie č. k. 15 C 783/95-220 bolo doručené účastníkom konania.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...).

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní o určenie vlastníckeho práva vedenom pod sp. zn. 15 C 783/95, v ktorom sú sťažovatelia v procesnom postavení žalovaných, dochádza k porušovaniu ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že neprimeraná dĺžka posudzovaného konania v danom prípade zjavne nebola závislá od zložitosti veci, ale, ako to bude v ďalšom vyhodnotené, od ústavne ničím neospravedlniteľnej opakovanej nečinnosti okresného súdu v danej veci.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľov, treba konštatovať, že na celkovú dĺžku konania mohla mať vplyv aj skutočnosť, že právna zástupkyňa sťažovateľov opakovane ospravedlnila svoju neúčast' na nariadených pojednávaniach (napr. 22. marca 2006 a 28. júna 2006). Avšak v danom prípade uvedené skutočnosti v podstate neprispeli k neúmerne dlhému; konkrétne viac ako jedenásť rokov trvajúcemu konaniu okresného súdu v napadnutej veci.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci, pričom zbytočné prietahy v konaní posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu. Treba uviesť, že okresný súd bol v určitých obdobiach v posudzovanej veci opakovane krátkodobo, ale aj dlhodobo nečinný a to napr. od 31. augusta 1995 do 12. júna 1996 (deväť mesiacov), od 28. júna 1996 do 25. júla 1997 (trinásť mesiacov), od 17. decembra 1997 do 30. septembra 1999 (dvadsaťjeden mesiacov), od 9. februára 2001 do 11. júna 2002 (šestnásť mesiacov), od 11. októbra 2002 do 13. marca 2003 (päť mesiacov) a od 6. apríla 2004 do 11. mája 2005 (trinásť mesiacov) a jeho postup ani nevykazoval vždy znaky plynulého a efektívneho konania (najmä po zistení okruhu dedičov po zomrelých účastníkoch konania), teda úkony okresného súdu dlhodobo, viac ako šesť rokov nesmerovali k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovatelia nachádzajú, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02).

K pried'ahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani v dôsledku správania účastníkov, ale predovšetkým v dôsledku postupu súdu, pričom na uvedené obdobia nečinnosti nemali vplyv ani tzv. objektívne dôvody (*„procesné prekážky spočívajúce v úmrtí dvoch účastníkov konania“*), označené predsedom okresného súdu.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných pried'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľom ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných pried'ahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovatelia požadovali priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške každému sťažovateľovi po 180 000 Sk, pričom priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnili aj tým, že *„neskončenie konania, stav právnej neistoty pre sťažovateľov v takej dôležitej veci ako je určenie vlastníckeho práva zasahuje veľmi hlboko a negatívne do života sťažovateľov“*.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných pried'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľov. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať im aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľov vrátane hodnoty a významu konania pre sťažovateľov považuje za primerané vo výške každému zo sťažovateľov po 80 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľom vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti zo 4. septembra 2006 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 3. októbra 2006). Za tri úkony vykonané v roku 2006 patrí odmena v sume trikrát po 2 730 Sk, preto trovy právneho zastúpenia pre jedného sťažovateľa predstavujú sumu 8 190 Sk. Základná sadzba tarifnej odmeny bola znížená o 20 %, pretože išlo o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“, t. j. na sumu 6 552 Sk. Spolu s režijným paušálom ku každému úkonu (3 x 164 Sk v roku 2006) v prípade dvoch sťažovateľov tvorí náhrada trov za tri úkony vykonané v roku 2006 sumu 14 088 Sk v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

Celkové trovy právneho zastúpenia pre dvoch sťažovateľov predstavujú preto v danom prípade sumu 14 088 Sk, ku ktorej bolo treba pripočítať 19 % DPH, teda sumu 2 676,72 Sk. Trovy právneho zastúpenia sťažovateľov po zaokrúhlení predstavujú sumu 16 765 Sk.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľov rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. októbra 2006